

Centraal Bureau voor de Statistiek
Macro-economische Statistieken en Publicaties

Aan: **Provincies**
Van: **Bureau Kredo**
Onderwerp: **Kwaliteitsoordeel ten behoeve van Iv3-toetsingsbeleid**
Datum: **30 juni 2005**

Provincies

Aanleiding

Met ingang van het tweede kwartaal van 2005 treedt het toetsingsbeleid van de toezichthouder met betrekking tot de Iv3-informatie voor het CBS in werking. Dit betekent onder meer dat de toezichthouder een aanwijzing geeft als de kwaliteit van de Iv3 bij twee opeenvolgende kwartalen het eindoordeel onvoldoende heeft gekregen. Dit kwaliteitsoordeel is gebaseerd op een vijftal toetsen die het CBS op verzoek van de toezichthouder heeft opgesteld. De vijf toetsen zijn ontwikkeld op basis van ervaringen met de plausibiliteitscontroles die het CBS ieder kwartaal al toepast op de individuele Iv3-rapportages. De vijf toetsen en het eindoordeel worden als bijlage opgenomen in het kwaliteitsrapport dat het CBS voor provincies op kwartaalbasis opstelt en toestuurt. Voor meer informatie over het Iv3-toetsingsbeleid van de toezichthouder wordt ook verwezen naar de mei-circulaire en de speciale circulaire over dit onderwerp van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De toetsen zijn vooral gericht op de betrouwbaarheid van het EMU-saldo en de interne consistentie van de gegevens. Ze geven geen volledig uitsluitel over de volledigheid of de juiste waarde van de gegevens.

Hieronder wordt de inhoud en de exacte berekeningswijze van de toetsen weergegeven. Het vormt een toelichting op de in het kwaliteitsrapport vermelde omschrijvingen.

Referentiewaarde

Bij een aantal toetsen wordt gebruikgemaakt van een specifieke referentiewaarde, het zgn. *lastenjaartotaal*. Dit lastenjaartotaal is gebaseerd op het totaal aan lasten op categorie 1 t/m 5 (kolommen) in de betrokken periode, met uitzondering van de lasten op de vorderingen en schulden (regels in de verdelingsmatrix).

Bij de berekening van de referentiewaarde speelt de positie in de verdelingsmatrix dus een rol. De mutaties op categorie 1 t/m 5 op de financiële balansposten worden niet meegenomen bij de berekening van het lastenjaartotaal. De financiële balansposten betreffen de volgende posten: A1311 t/m A1332, A221 t/m A29, P131 t/m P136 en P211 t/m P29. Let wel, de post A1333 ('*Bijdragen aan activa in eigendom van derden*') wordt wel meegenomen.

Voor de omrekening van de totale lasten in de betrokken periode naar het lastenjaartotaal wordt de volgende methode gebruikt:

Kwartaal	Lastenjaartotaal
1 ^e	'lasten cat. 1 t/m 5' * 4
2 ^e	'lasten cat. 1 t/m 5' * 2
3 ^e	'lasten cat. 1 t/m 5' * 4/3
4 ^e	'lasten cat. 1 t/m 5' * 1

De 5 toetsen

Hieronder worden de vijf toetsen toegelicht. Bij iedere toets wordt een afwijking berekend als percentage van een bepaalde referentiewaarde. Dit afwijkingpercentage geeft een indicatie van de afwijking ten opzichte van de gewenste situatie. De gewenste situatie is geen afwijking.

1. Saldo niet-financiële transacties gelijk aan het saldo financiële transacties

Op basis van het dubbel-boekhoudprincipe (journaalposten) dient elke niet-financiële mutatie gepaard te gaan met een financiële tegenpost. Hiernaast kan het voorkomen dat financiële transacties tegengeboekt worden met andere financiële transacties of dat er correcties plaatsvinden. Steeds geldt echter dat er altijd evenwicht behoort te bestaan tussen de niet-financiële transacties en de financiële transacties. Deze toets vergelijkt het saldo van de niet-financiële transacties en die van de financiële transacties.

Het saldo van de niet-financiële rekening (baten minus lasten) wordt berekend door de saldi van de categorieën 1 t/m 5 op te tellen en het saldo van categorie 8.1 er bij op te tellen (verrekening tussen de lopende en de kapitaalrekening). Het saldo van de financiële rekening (lasten minus baten) is het saldo van de financiële categorieën (7.x). Dit allemaal ongeacht de positie in de verdelingsmatrix (exploitatie, balans, kostenplaatsen).

Het absolute verschil tussen beide saldi wordt in procenten uitgedrukt van het bovengenoemde lastenjaartotaal:

$$\text{Afwijking}_1 = \frac{|\sum_i (\text{baten}_i - \text{lasten}_i) - \sum_j (\text{lasten}_j - \text{baten}_j)|}{|\text{Lastenjaartotaal}|} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 1 t/m 5 + 8.1}$

$j = \text{cat. 7}$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

2. Financiële balansmutaties alleen met categorie 7

Volgens de voorschriften kunnen de mutaties op de financiële balansposten (regels in de verdelingsmatrix) alleen maar worden weergegeven in combinatie met de onderdelen van categorie 7, zowel lasten als baten (de kolommen in de matrix). Het gebruik van andere categorieën op deze financiële balansposten is dus niet juist.

In deze toets wordt voor iedere financiële balanspost (regels in de matrix) in eerste instantie de som van de (absolute waarden van de) baten en lasten van alle foutief ingevulde categorieën berekend (d.w.z. de categorieën 0 t/m 6 en 8).

Centraal Bureau voor de Statistiek Macro-economische Statistieken en Publicaties

Dit wordt voor de volgende posten berekend:

Vaste activa (A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332)

Vlottende activa (A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29)

Vaste passiva (P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138)

Vlottende passiva (P211, P212, P213, P29)

De som van deze waarden voor alle financiële balansposten samen wordt vergeleken met de referentiewaarde.

$$\text{Afwijking}_2 = \frac{\sum_f \sum_i |baten_{fi}| + |lasten_{fi}|}{|Lastenjaantotaal|} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 0 t/m 6} + \text{cat. 8}$

$f = \text{Financiële balansposten: A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332, A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29, P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138, P211, P212, P213, P29}$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

3. Aansluiting tussen balansmutaties in de matrix en de verandering van de balansstanden

Bij deze toets wordt voor iedere balanspost bekeken of de balansmutaties, zoals opgenomen in de verdelingsmatrices, aansluiten op het verschil tussen de ultimo- en primostanden.

Dit wordt voor de volgende posten berekend:

Vaste activa (A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332)

Vlottende activa (A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29)

Vaste passiva (P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138)

Vlottende passiva (P211, P212, P213, P29)

Om te beoordelen in hoeverre de balansmutaties aansluiten op de ultimo- en primostanden, worden de volgende formules toegepast:

Voor de activa: (Ultimostand -/- Primostand) -/- (mutatie lastenzijde -/- mutatie baten).

Voor de passiva: (Ultimostand -/- Primostand) -/- (mutatie batenzijde -/- mutatie lasten).

Vanuit het balansstandenoverzicht

Vanuit de verdelingsmatrix, cat 0 t/m 8

Om tot één oordeel voor de gehele toets te komen worden de afwijkingen *per* balanspost (regels in de matrix) bij elkaar opgeteld. Door het bij elkaar voegen van de afwijkingen ontstaat een situatie waarbij balansposten met een 'kleine' omvang minder sterk in het eindoordeel zullen meewegen dan balansposten met 'grote' omvang. Relatief kleine verschillen hebben daardoor minder invloed op het eindoordeel.

Centraal Bureau voor de Statistiek Macro-economische Statistieken en Publicaties

De berekening gaat op de volgende manier¹:

$$\text{Afwijking}_3 = \frac{\sum_f \left| (\text{ultimo}_f - \text{primo}_f) - (\text{saldomutaties}_f) \right|}{0,5 \cdot \sum_f \left(\left| \text{primo}_f \right| + \left| \text{ultimo}_f \right| \right)} \times 100\%$$

Waarbij: **f = Financiële balansposten: A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332, A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29, P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138, P211, P212, P213, P29**

In woorden omschreven:

- Het verschil tussen de ultimo en primostanden moet gelijk zijn aan het saldo van de mutaties in de matrix.
- De toegestane afwijking wordt bepaald a.d.h.v. het gemiddelde van de primo- en ultimos-tand.

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

Indien de beginbalans in de Iv3-rapportage niet is ingevuld (vooral aandachtspunt bij het 1^e kwartaal) wordt bovenstaande berekening niet uitgevoerd. Bij **Afwijking_3** wordt dan een afwijking van 10% toegekend.

4. Invulling categorie 0

Categorie 0.0 (zowel lasten als baten) is een begrotingscategorie. In de realisatiecijfers hoort deze categorie niet ingevuld te zijn. Bij de toets wordt berekend welk totaalbedrag (absolute waarde) er op categorie 0.0 ingevuld is. Deze som wordt weer vergeleken met het lastenjaartotaal:

$$\text{Afwijking}_4 = \frac{\left| \text{Lasten categorie 0.0} \right| + \left| \text{Baten categorie 0.0} \right|}{\left| \text{Lastenjaartotaal} \right|} \times 100\%$$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

5. Interne verrekeningen zijn sluitend

Interne verrekeningen dienen in evenwicht te zijn, aangezien elke 'interne' last een overeenkomstige 'interne' baat heeft die op hetzelfde moment geboekt moet worden. Gelijkheid tussen de lasten en baten van interne verrekeningen is de consistentie die bij de vijfde toets bekeken wordt. Daartoe wordt per verrekenencategorie het verschil berekend tussen de interne lasten en de interne baten. Onder interne verrekeningen worden de volgende posten verstaan:

* Cat. 6.0

* Cat. 8.1

* Cat. 8.2

¹ Indien de primostand niet is ingevuld, wordt aangenomen dat deze nul is. Als de ultimostand niet ingevuld is, wordt aangenomen dat deze ook nul is.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Macro-economische Statistieken en Publicaties

Om tot één oordeel voor de gehele toets te komen worden de afwijkingen *per* interne verreken categorie bij elkaar opgeteld. Bij deze toets gelden dezelfde opmerkingen als bij toets 3. Op deze wijze hebben relatief grote posten een grotere invloed.

$$Afwijking_5 = \frac{\sum_i |Internelasten_i - Interne baten_i|}{0,5 \cdot \sum_i (|lasten_i| + |baten_i|)} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 6.0 / 8.1 / 8.2}$

Bij deze toets is de afwijking gemaximaliseerd op 10%.

Totstandkoming eindoordeel

Op basis van de bovenstaande 5 berekeningen komen 5 afwijkingspercentages tot stand. Op basis van deze 5 afwijkingspercentages wordt een gewogen gemiddelde afwijkingspercentage berekend. Bij de berekening van dit gemiddelde afwijkingspercentage krijgen de toetsen, naar mate van belangrijkheid, een gewicht toegekend. Deze gewichten zijn:

- Toets 1: 2x
- Toets 2: 2x
- Toets 3: 1x
- Toets 4: 1x
- Toets 5: 1x

Aangezien de eerste twee toetsen het sterkst gerelateerd zijn aan het EMU-saldo, krijgen deze een hoger gewicht dan de andere drie toetsen. De toetsen 3, 4 en 5 zijn vooral gericht op interne consistentie.

Het gewogen gemiddelde afwijkingspercentage komt dus tot stand volgens:

$$Afwijking_{\text{totaal}} = \frac{(2 * Afwijking_1 + 2 * Afwijking_2 + 1 * Afwijking_3 + 1 * Afwijking_4 + 1 * Afwijking_5)}{\text{Som van gewichten (7)}}$$

Bij het eindoordeel van de toetsen gelden de volgende scores:

Voldoende:	0% <= Afwijking_totaal <= 1%
Twijfelachtig:	1% < Afwijking_totaal <= 5%
Onvoldoende:	Afwijking_totaal > 5%